

Кіт-злodyга

Костянтин Паустовський

Ми впали в розпач. Ми не знали, як піймати того чорного кота. Він обкрадав нас щоночі. Він так ловко ховався, що ніхто з нас його до пуття не бачив. Лише через тиждень пощастило нарешті довідатися, що в кота розірване вухо і відрубаний шматок брудного хвоста.

То був кіт, який утратив будь-яку совість, кіт — волоцюга й розбишака. Ми прозвали його Злodyгою.

Він крав усе: рибу, м'ясо, сметану й хліб. Одного разу навіть викинув у комірчині бляшанку з червами. Він їх не з'їв, але на вириту бляшанку збіглися кури й склювали весь наш запас червів.

Об'ївшись, кури лежали на осонні й стогнали. Ми ходили коло них і лаялися, проте риболовля все одно була зірвана.

Майже місяць ми згаяли на те, щоб вистежити чорного кота.

Сільські хлопчакі допомагали нам у цьому. Одного разу вони прибігли й, засапавшись, розповіли, що на світанку кіт промчав, присідаючи, через городи й проніс у зубах кулан[1] з окунями. Ми кинулись у лях і виявили пропажу кулана; на ньому було десять жирних окунів, пійманих на Прорві.

Це вже була не крадіжка, а грабіж. Ми запрягались піймати кота і відлупцювати його за розбишацькі витівки.

Кіт попався того ж вечора. Він поцупив із столу шмат ліверної ковбаси й поліз із ним на березу.

Ми заходилися трясти березу. Кіт упустив ковбасу. Вона впала на голову Рувимові. Кіт дивився на нас згори дикими очима і грізно вив.

Та порятунку не було, і кіт зважився на відчайдушний вчинок. Жахливо виючи, він зірвався з берези, упав на землю, підскачів, як футбольний м'яч, і чкурнув під будинок.

Будинок був маленький. Він стояв у глухому, занедбаному садку. Щоночі нас будив стукіт диких яблук, що падали з гілок на його тесовий дах.

Будинок був захищений вудочками, дробом, яблуками і сухим листям. Ми в ньому тільки ночували. Цілі дні, від рання до смеркання, ми проводили на берегах численних проток та озер. Там ми ловили рибу й розпалювали вогнища в прибережних заростях.

Щоб пройти до берега, доводилося витоптувати вузькі стежинки в запаших високих травах. Їхні віночки хиталися над головою і обсіпали плечі жовтим квітковим пилком.

Поверталися ми ввечері, подряпані шипшиною, потомлені, спечені сонцем, із в'язками срібної риби, і щоразу нас зустрічали розповідями про нові витівки чорного кота.

Та нарешті кіт попався. Він заліз під будинок у єдиний вузький лаз. Виходу звідти не було.

Ми затулили лаз старою рибальською сіткою й почали ждати. Та кіт не виходив. Він огидно вив, наче підземний дух, вив безперестанку і без будь-якої втоми.

Минула година, друга, третя... Пора було лягати спати, але кіт вив і лаявся під будинком, і це нас дратувало.

Тоді викликали Льоньку, сина сільського шевця. Льонька славився безстрашністю і спритністю. Йому доручили витягти kota з-під будинку.

Льонька взяв шовкову волосінь, прив'язав до неї за хвіст пійману вдень пліточку і закинув її через, лаз у підвал.

Виття припинилося. Ми почули хрускіт і хиже клацання — кіт уп'явся зубами в риб'ячу голову. Льонька потяг за волосінь. Кіт одчайдушно опирався, та Льонька був дужчий і, крім того, кіт не хотів випускати смачну рибу.

За хвилину голова kota із затиснутою в зубах пліткою показала в отворі лазу.

Льонька вхопив kota за шкірку й підняв над землею. Ми вперше розгледіли його як слід.

Кіт замружив очі й прищулив вуха. Хвоста він про всяк випадок підібгав під себе.

То був худючий, попри постійні крадіжки, кіт-безпритульник, з білими плямами на животі.

Роздивившись на kota, Рувим задумливо спитав:

— А що ж нам робити з ним?

— Одшмагати! — сказав я.

— Не допоможе, — сказав Льонька, — в нього з дитинства вдача така.

Кіт чекав, примруживши очі.

Тоді втрутився наш хлопчик. Він любив утручатися в розмови дорослих. Йому за це завжди перепало. Він уже ліг спати, але вигукнув з кімнати:

— Треба його нагодувати добре.

Ми погодилися з ним, втягли kota в комірчину й дали йому чудову вечерю: смажену свинину, холодець з окунів, сирники й сметану.

Кіт їв понад годину. Він вийшов з комірчини похитуючись, сів на порозі й заходився вмиватися, позираючи на нас і на низькі зорі зеленими нахабними очима.

Після вмивання він довго пирхав і терся головою об підлогу. То, напевне, мало означати веселощі. Ми боялися, що він протре собі шерсть на потилиці.

Потім кіт перевернувся на спину, впіймав свого хвоста, пожував його, виплюнув, простягся¹ біля печі й мирно захропів.

Відтоді він у нас прижився і перестав красти.

Наступного ранку він здійснив шляхетний і несподіваний зчинок.

Кури повилазили на стіл у садку й, штовхаючи одне одного та сварячись, заходилися дзьобати з тарілок гречану кашу.

Кіт, тремтячи від обурення, підкрався до курей і з коротким переможним криком стрибнув на стіл.

Кури злетіли з відчайдушним зойком. Вони перекинули глечик з молоком і кинулися, гублячи пір'я, тікати з садка.

Попереду мчав, гикаючи, цибатий півень-дурень, прозваний Горлачем.

Кіт мчав за ними на трьох лапах, а четвертою, передньою лапою бив півня по спині. Від півня летіли курява й пух. Усередині в нього від кожного удару щось бухкало й гуло, наче кіт бив по гумовому м'ячу.

Після цього півень кілька хвилин лежав непритомний, закотивши очі, й тихо стогнав. Його облили холодною водою, і він оклигав...

Відтоді кури остерігалися красти. Побачивши kota, вони з писком і штовханиною ховалися під будинком.

Кіт ходив у домі і в садку, як хазяїн і сторож. Він терся головою об наші ноги. Він вимагав подяки, лишаючи на наших штанах жмутки рудої шерсті.

Ми перейменували його із "Злодюги" на "Міліціонера". Хоч Рувим і стверджував, що це не зовсім зручно, але ми були певні, що міліціонери не ображатимуться на нас за це. А жінки-молочниці чомусь прозвали kota Степаном.

[1] Кукан — мотузка, на яку нанизують рибу.